

**Комунальний заклад
«Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства,
спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради
(КЗ «Центр туризму» ЗОР)**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

комунального закладу «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства,
спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради
(КЗ «Центр туризму» ЗОР)
на 2025-2026 навчальний рік

СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради
КЗ «Центр туризму» ЗОР
(протокол № 3 від 02.09.2025)

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ від 02.09.2025 № 343
виконавач обов'язків директора
КЗ «Центр туризму» ЗОР
Галина САВЕЛЬЄВА



м. Запоріжжя
2025

I. Загальні положення

1. Освітня програма закладу «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради (КЗ «Центр туризму» ЗОР) – це нормативний документ, який має єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальні програми, навчальний план), спланованих і організованих КЗ «Центр туризму» ЗОР для досягнення здобувачами позашкільної освіти результатів навчання (набуття компетентностей).

Освітня програма є засобом забезпечення реальних умов для досягнення обраних освітніх рівнів, технологічним засобом управління якістю позашкільної освіти.

Освітню програму складено відповідно до законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», Положення про позашкільний навчальний заклад, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. за № 1036/9635, Типового навчального плану для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 р. № 676; освітніх запитів вихованців та їх батьків.

Програма розроблена для створення соціокультурного освітнього середовища, що сприяє формуванню та розвитку у здобувачів освіти практичної, творчої, пізнавальної, соціальної компетентностей.

КЗ «Центр туризму» ЗОР здійснює свою діяльність у відповідності до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», Положення про позашкільний навчальний заклад, нормативно-правових актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів, положень, розпоряджень Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації, Статут закладу, Положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом МОН України від 09.09.2022 року № 805, інших актів, які регламентують діяльність закладу позашкільної освіти.

Мова навчання – українська.

2. Освітня програма КЗ «Центр туризму» ЗОР розроблена на основі Типової освітньої програми для закладів позашкільної освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021 № 17, за напрямками організації освітнього процесу закладу з урахуванням особливостей соціально-економічного розвитку регіону, інтересів здобувачів позашкільної освіти та містить перелік освітніх компонентів.

3. КЗ «Центр туризму» ЗОР здійснює навчально-виховну, інформаційно-методичну, організаційно-масову, навчально-тренувальну та туристсько-краєзнавчу роботу.

Метою освітнього процесу в КЗ «Центр туризму» ЗОР є формування компетентностей особистості у процесі навчання, виховання, розвитку та соціалізації за туристсько-краєзнавчим, військово-патріотичним,

дослідницько-експериментальним (історико-географічне відділення МАН) напрямами позашкільної освіти.

4. Основні завдання освітнього процесу КЗ «Центр туризму» ЗОР:

- формування інноваційного стилю діяльності педагогів, нового педагогічного мислення;
- оновлення навчально-матеріальної бази як важливого чинника забезпечення доступності для дітей якісної позашкільної освіти;
- забезпечення вільного розвитку особистості, формування її соціально-громадського досвіду, задоволення потреб здобувачів позашкільної освіти у професійному самовираженні і творчій самореалізації;
- формування ключових компетентностей, визначених Законом України «Про освіту», «Про позашкільну освіту»;
- здобуття учнями, вихованцями і слухачами первинних професійних навичок і вмінь, необхідних для їхньої соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності;
- пошук, розвиток та підтримка здібних, обдарованих і талановитих здобувачів позашкільної освіти;
- виховання здорової, фізично-розвиненої особистості, формування основ знань і навичок здорового способу життя;
- виховання у здобувачів позашкільної освіти патріотизму, любові до України, формування національної свідомості і людської гідності, відчуття до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, історичною пам'яттю, суспільно-державними (національними) цінностями, зокрема українською мовою і народними традиціями;
- організація дозвілля здобувачів позашкільної освіти, пошук його нових форм; профілактика бездоглядності, правопорушень, булінгу.

5. Головними завданнями діяльності закладу є:

- розвиток природних здібностей і обдарованості, творчого мислення вихованців;
 - впровадження різних заходів державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, виховання у вихованців патріотизму, любові до України, поваги до народних звичаїв, національних цінностей українського народу, а також інших націй і народів;
 - виховання у гуртківців шанобливого ставлення до родини та людей похилого віку;
 - задоволення потреб вихованців у професійному самовизначенні і творчій самореалізації;
 - пошук, розвиток та підтримка здібних, обдарованих і талановитих вихованців;
 - організація змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань та стану здоров'я вихованців, пошук його нових форм, профілактика бездоглядності, правопорушень;
 - виховання в учасників освітнього процесу свідомого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих;
 - здійснення інформаційно-методичної та організаційно-масової роботи;

- створення умов для гармонійного розвитку особистості, задоволення всебічних потреб у сфері наукової, дослідницької, туристсько-краєзнавчої, військово-патріотичної та інших видів діяльності;

- збереження та розвиток передового досвіду світової та національної практики позашкільної роботи з дітьми та учнівською молоддю, сприяння впровадження якісно нових форм, методів і засобів навчання та виховання.

6. Головними принципами освітнього процесу в закладі є:

гуманізація, що визначає пріоритети завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості і талантів здобувачів освіти, формування гуманної особистості;

єдність загальнолюдських і національних цінностей, що забезпечує у змісті освітнього процесу органічний зв'язок і духовну єдність української національної культури з культурою народів світу; розвиток культури всіх національних меншин, що проживають на території України; сприяє усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими; визначає позашкільну освіту як важливий засіб національного розвитку й гармонізації національних і міжнаціональних відносин в Україні;

демократизація, що передбачає автономію закладів позашкільної освіти різних типів та форм власності у вирішенні основних питань змісту їх діяльності, розвитку різноманітних форм співробітництва та партнерства всіх учасників освітнього процесу;

науковість і системність, що полягає в забезпеченні оптимальних умов для інтегруючої функції освітніх процесів в умовах досягнення основної мети позашкільної освіти;

безперервність, наступність та інтеграція, що забезпечує єдність всіх ланок освіти, об'єднання зусиль закладів позашкільної освіти з іншими закладами та організаціями; цілісність і наступність позашкільної освіти, спрямованої на поглиблення та конкретизацію освітнього процесу; набуття освіти упродовж всього життя, за умови наступності та концентричності;

багатоукладність і варіативність, що передбачає можливість широкого вибору змісту, форми і засобів позашкільної освіти, альтернативність у задоволенні духовних запитів здобувачів освіти, їх пізнавальних та інтелектуальних можливостей та інтересів, запровадження поліваріантності навчальних програм, поглиблення і розширення їх практичної сприятливості, референції та індивідуалізованого освітнього процесу;

добровільність і доступність, що передбачає право вибору та доступності в забезпеченні потреб абсолютності у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь та навичок, підготовки до активної професійної та громадської діяльності;

самостійність і активність особистості, що полягає у забезпеченні психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку і реалізації здобувачами освіти пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості і таланту;

практична спрямованість, що передбачає набуття здобувачами освіти певних умінь і навичок, орієнтацію на трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток, а також впровадження в життя за умов інтеграції з наукою і виробництвом.

В освітньому процесі вищевикладені принципи реалізуються в тісному взаємозв'язку, взаємозумовлюють один одного.

7. Зміст освітнього процесу КЗ «Центр туризму» ЗОР включає систему науково-методичних та педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості за туристсько-краєзнавчим, військово-патріотичним, дослідницько-експериментальним (історико-географічне відділення МАН) напрямами позашкільної освіти. Він ґрунтується на засадах особистісного замовлення дітей і їх батьків. Ці замовлення постійно розвиваються, варіюються, в чому і простежується безперервна динамічність позашкільної освіти, її нестандартність та варіативність.

8. Штатний розпис КЗ «Центр туризму» ЗОР розробляється з дотриманням вимог, передбачених Типовими штатними нормативами, які затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 31.10.2012 р. № 1230 з урахуванням: типу закладу освіти, контингенту вихованців, кількості груп, режиму роботи закладу, площ і санітарного стану приміщення, будівель, споруд, наявності філій і структурних підрозділів, технічних засобів навчання, обладнання, спорядження.

Організацію освітнього процесу в КЗ «Центр туризму» ЗОР визначає кошторис витрат закладу, затверджений засновниками як підстава для планування діяльності закладу з усіма напрямками роботи.

Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 15.04.1993 р. №102, наказ Міністерства освіти і науки України «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» від 26.09.2005 р. № 557 визначають умови оплати праці, ставки заробітної плати, посадові оклади при обчисленні заробітної плати педагогічних і наукових працівників закладів позашкільної освіти.

9. КЗ «Центр туризму» ЗОР на основі освітньої програми складає та затверджує річний план роботи закладу та навчальний план закладу, що конкретизують організацію освітнього процесу на навчальний рік.

10. Освітня програма КЗ «Центр туризму» ЗОР містить:

- вимоги до здобувачів позашкільної освіти, які можуть розпочати навчання за цією програмою в КЗ «Центр туризму» ЗОР;
- перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність;
- загальний обсяг навчального навантаження КЗ «Центр туризму» ЗОР;
- очікувані результати навчання здобувачів позашкільної освіти.

II. Загальна характеристика освітнього процесу в КЗ «Центр туризму» ЗОР

Освітній процес в системі позашкільної освіти – система науково-методичних, педагогічних, психологічних, практичних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей.

Комунальний заклад «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради – профільний позашкільний навчальний заклад, який діє на підставі Статуту, затвердженого рішенням Запорізької обласної ради від 22.02.2007р. № 29. Центр спрямовує свої зусилля на забезпечення потреб учнівської молоді в творчій самореалізації, здобуття нею позашкільної освіти, умінь та навичок за інтересами засобами туризму та краєзнавства.

2025-2026 навчальний рік у КЗ «Центр туризму» ЗОР починається 15 вересня 2025 року і закінчується 31 травня 2026 року.

З 1 по 15 вересня здійснюється комплектування груп гуртків. Цей період вважається робочим часом керівника гуртка.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр - з 15 вересня до 31 грудня.

II семестр - з 1 січня до 31 травня.

Заняття гуртків, груп та інших творчих об'єднань організовуються у приміщеннях закладів загальної середньої, вищої, позашкільної освіти відповідно до укладених угод.

У канікулярні, святкові та неробочі дні заклад працює за окремим планом, затвердженим керівником закладу. У вихідні дні заклад працює відповідно до розкладу занять гуртків.

У літній період освітній процес КЗ «Центр туризму» ЗОР здійснюється за окремим планом і передбачає роботу гуртків, організацію навчально-тренувальних походів, зборів, експедицій, екскурсій, а також проведення туристських спортивних походів та участь у різноманітних змаганнях зі спортивного туризму, краєзнавчих зльотах тощо.

Структура навчального року (структура навчального року, тривалість навчального тижня, занять, відпочинку між ними) встановлюється педагогічною радою КЗ «Центр туризму» ЗОР у межах часу, передбаченого навчальною програмою. Структура навчального року може змінюватися відповідно до рекомендацій МОН України, згідно з рішенням педагогічної ради та за погодженням з Департаментом освіти і науки Запорізької облдержадміністрації з урахуванням регіональних особливостей, кліматичних умов і профілю закладу позашкільної освіти.

Тривалість заняття в закладі визначається навчальним планом і навчальними програмами з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій і становить:

- для гуртківців віком від 6 до 7 років – 1 академічна година - 35 хвилин;
- для гуртківців старшого віку – 45 хвилин;
- теоретичні заняття – 1-2 години;
- практичні заняття на місцевості – 1-4 години;

- проведення екскурсій – 2-4 години;
- проведення одноденного навчально-тренувального походу (збори, експедиція) – 7 годин;
- проведення дводенного навчально-тренувального походу (збори, експедиція) – 14 годин;
- проведення триденного навчально-тренувального походу (збори, експедиція) – 22 години;
- проведення багатоденного туристського спортивного походу (збори, експедиції) – 22 години або поза сіткою годин програм.

Короткі перерви між заняттями визначаються робочим режимом щоденної роботи окремого педагога, але не менше ніж 5 і не більше ніж 15 хвилин.

Освітній процес у гуртках впродовж 2025-2026 навчального року буде направлений на удосконалення змісту та форм організації освітнього процесу, виховання патріотизму, загальнолюдських цінностей, почуття високої гордості та відповідальності за свою країну, культури здоров'я вихованців, їх фізичний і моральний розвиток, загартовування, розширення знань про себе та свої можливості, а також знання про рідний край і туристські можливості регіонів України.

Відповідно до Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 № 433, середня наповнюваність навчальних груп, гуртків становить, як правило, 10-15 здобувачів позашкільної освіти.

У КЗ «Центр туризму» ЗОР індивідуальна та групова роботи із здобувачами позашкільної освіти здійснюється відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004 № 651.

Індивідуальна робота із здобувачами позашкільної освіти організовується відповідно до можливостей, інтересів, нахилів, здібностей з урахуванням його бажань, віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я. Чисельний склад групи, у якій передбачається індивідуальне навчання, становить від 1 до 5 здобувачів позашкільної освіти.

Освітній процес у КЗ «Центр туризму» ЗОР здійснюється диференційовано (відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей здобувачів позашкільної освіти з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я) з використанням різних організаційних форм роботи: заняття, гурткова робота, лекція, індивідуальне заняття, конференція, читання, вікторина, змагання, навчально-тренувальне заняття, збори, похід, екскурсія, експедиція, практична робота в лабораторіях, на природі тощо.

Форми і методи навчання у КЗ «Центр туризму» ЗОР визначаються педагогами самостійно з урахування специфіки роботи закладу, забезпечуючи водночас досягнення очікуваних результатів навчання, зазначених у навчальних програмах з позашкільної освіти.

Збройна агресія росії зумовила припинення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти окремих тимчасово окупованих регіонів нашої країни та області. Водночас, із самого початку широкомасштабного вторгнення КЗ

«Центр туризму» ЗОР продовжує активно працювати, організовуючи освітній процес, виховання, розвиток творчих здібностей дітей та молоді, забезпечуючи їх змістовне дозвілля та психологічну підтримку.

Залежно від безпекової ситуації освітній процес у закладі позашкільної освіти здійснюється за дистанційною та змішаною формами навчання. Перед КЗ «Центр туризму» ЗОР поставлені такі завдання:

- застосовувати форми дистанційного навчання, проводити цікаві майстер-класи, віртуальні квести, конкурси, змагання;
- продовжувати роботу туристсько-спортивного і краєзнавчого відділів, віртуальні подорожі та екскурсії;
 - пропонувати дітям цікавий пізнавальний матеріал, перегляди навчальних фільмів із різноманітними дослідженнями;
- застосовувати корекційні заняття та тренінги (арт-терапія, ігрова терапія тощо).

В залежності від безпекової ситуації у 2025-2026 н.р. освітній процес може відбуватись як в очній, так і очно-дистанційній або дистанційній формі навчання.

У період запровадження навчання в дистанційному режимі керівник гуртка самостійно визначатиме потребу у внесенні змін до календарного планування, розподілу навчального часу на вивчення окремих тем з урахуванням особливостей наряду навчання, рівня підготовки вихованців.

При плануванні онлайн занять керівниками гуртків враховується тривалість навчальних занять відповідно до вікових категорій здобувачів освіти, які затверджені наказом МОЗ від 01.08.2022 р. №1371.

В умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації іншого характеру безперервна тривалість навчальних занять при організації дистанційного навчання у синхронному форматі не повинна перевищувати для учнів:

- діти віком 6-7 років (1-2 класи) – 25 хвилин у синхронному режимі, 10 хвилин у асинхронному режимі;
- діти віком старші 7 років (3-11 класи) – 30 хвилин у синхронному режимі, 10 хвилин у асинхронному режимі.

Прийом дітей у гуртки здійснюється на підставі заяв батьків, відповідно до медичних довідок про відсутність у дітей протипоказань для занять у гуртках.

Гуртківці мають широкий вибір гуртків в закладі – пішохідний, гірський, водний, велосипедний, спортивний туризм, скелелазіння, спортивне орієнтування, юні туристи-краєзнавці; історичне, археологічне, етнографічне, геологічне, географічне краєзнавство, юні екскурсіводи, музеєзнавці, краєзнавці, скаути, гуртки МАН. Більшість керівників гуртків працюють у гуртках, починаючи з початкового рівня навчання і продовжують роботу з цими гуртківцями на основному та вищому рівнях навчання. Це говорить про те, що вони зберегли сталість складу гуртка, і гуртківці займаються декілька років у гуртку, що дає їм змогу здобувати ґрунтовні знання, брати участь у різноманітних змаганнях, походах. Як результат – присвоєння спортивних розрядів.

Посилення практичної діяльності гуртків пішохідного, гірського, водного туризму, скелелазіння, спортивного орієнтування протягом року є підготовкою їх до різноманітних змагань, практичної роботи влітку.

Відбувається широка участь гуртківців протягом навчального року та в канікулярний період у конкурсах, походах, змаганнях різних рівнів (районного, міського, обласного, Всеукраїнського, міжнародного), а також надання вихованцям можливостей для повноцінного оздоровлення, дозвілля і відпочинку.

Адміністрацією Центру проводяться заходи щодо покращення матеріально-технічної бази позашкільного закладу.

Важливою для закладу позашкільної освіти є робота, спрямована на: формування у дітей медіаграмотності, вміння грамотно та виважено споживати та поширювати інформацію; формування уявлень про безпеку у віртуальному просторі та засвоєння правил безпечного користування інтернетом і основних способів захисту; проведення систематичної роз'яснювальної та інформаційної роботи щодо мінної небезпеки, правил поведінки у разі виявлення небезпечних предметів; проведення заходів для педагогів щодо вивчення особливостей комунікації з дітьми під час війни, знайомств з методами психологічної допомоги та самопомоги в умовах війни, загальної обізнаності щодо вікової психології. Підтвердженням дистанційної роботи педагога-позашкільника в умовах навчання під час військового стану в країні є дописи, публікації, пости в соціальних мережах з результатами роботи дітей (малюнки, тексти, власноруч виконані роботи, відео, селфі тощо), а також публікації на освітніх платформах розробок занять, майстер-класів, сценаріїв, за можливості, відеозанять.

По закінченню навчання випускникам, які в установленому порядку склали кваліфікаційні іспити, видаються відповідні документи про позашкільну освіту (свідоцтва) в порядку, встановленому Міністерством освіти і науки України.

Окреме питання, якому приділяється увага - національно-патріотичне та військове виховання учнівської молоді. Формування світогляду молодого покоління, його здатності любити, поважати і захищати свою країну є одним з ґрунтовних засад роботи держави, органів управління освітою та безпосередньо закладу позашкільної освіти.

Саме від виховання сьогоднішніх учнів залежить майбутнє України – її незалежність, сила та процвітання. Національно-патріотичне виховання – це фундамент сильної держави. Воно дає молоді розуміння того, хто вони є, що вони можуть зробити для своєї країни та чому важливо берегти українську ідентичність. Це шлях до свободи, єдності та перемоги!

Переосмислення історії та історичного процесу, збереження культурної спадщини, усвідомлення цінності незалежності, шанобливе ставлення до державних символів і традиції, плекання мови, як інструменту національної ідентичності і, врешті, збереження історичної пам'яті про найголовніші події в історії України (козацтво та національно-визвольну боротьбу, Визвольні змагання 1917-1921рр, Голодомори, боротьбу за відновлення незалежності, Революцію Гідності та сучасну війну) є головними складовими освітнього процесу гуртків закладу позашкільної освіти. Тому у планах роботи закладу позашкільної освіти на 2025-2026 навчальний рік розроблені заходи щодо

підвищення рівня національно-патріотичного виховання учасників освітнього процесу.

III. Управління освітнім процесом, кадрове забезпечення та система внутрішнього забезпечення якості освіти

Керівництво закладом здійснює директор (на час призову директора до ЗСУ – виконувач обов'язків директора). Колегіальним органом управління є педагогічна рада, повноваження якої визначаються Статутом закладу. У Центрі діє методична рада, до складу якої входять педагогічні працівники закладу та інші, залучені до освітнього процесу, педагоги, науковці. Методична рада є дорадчим органом.

Для вдосконалення форм і методів туристсько-краєзнавчої роботи, підвищення рівня безпеки масових заходів, розвитку творчих ініціатив педагогічного колективу за рішенням педагогічної ради в КЗ «Центр туризму» ЗОР можуть створюватись методичні об'єднання за напрямками діяльності гуртків, груп та інших творчих об'єднань, експертні та консультаційні комісії за напрямками роботи (маршрутно-кваліфікаційна, атестаційна та інші).

Органом громадського самоврядування КЗ «Центр туризму» ЗОР є загальні збори колективу закладу, які скликаються не рідше ніж один раз на рік.

В управлінні освітнім процесом беруть участь директор закладу, заступники директора, методисти, завідувачі відділами, керівники гуртків. Кожен елемент системи управління взаємодіє з іншими елементами системи і має свої функціональні призначення. Погодження діяльності відбувається через розподіл функціональних обов'язків та прав співробітників.

Кадрове забезпечення закладу здійснено у повній відповідності з навчальним планом закладу, спеціалізацією та п'ятиденним режимом його роботи.

Освітній процес у закладі забезпечують 73 педагогічних працівника за основним місцем роботи з високим рівнем теоретичної підготовки та практичних умінь, здатних до професійного росту і мобільності.

Щодо керівників гуртка, то педагогічне звання «керівник гуртка-методист» мають 17 педагогів, дванадцятий тарифний розряд – 28 педагогів, одинадцятий тарифний розряд - 4 педагоги і десятий - 2 педагоги. Всі вони мають відповідний рівень освіти, володіють фаховою майстерністю. З них: 38 – основні працівники, 32 – займаються гуртковою роботою, 35 - сумісники (додаток 1).

Внутрішня система забезпечення якості освіти у закладі позашкільної освіти – це сукупність компонентів, які визначають якість освітньої діяльності, що встановлює рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, спрямованого на здобуття якісної позашкільної освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освіти у КЗ «Центр туризму» ЗОР розбудовується для спрямування та контролю діяльності закладу щодо забезпечення якості освіти.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- створення можливостей для забезпечення та постійного підвищення якості позашкільної освіти та освітньої діяльності;
- оновлення методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Центрі;
- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг досягнення вихованцями результатів навчання (компетентностей);
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок вихованців, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- контроль за станом внутрішньої документації (журнали гурткової роботи, журнали з реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності гуртківців тощо);
- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні тощо;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;
- здійснення контролю виконання чинного законодавства в галузі освіти, нормативних документів управління освіти та науки, рішень методичної та педагогічної ради Центру;
- вивчення результатів педагогічної діяльності, виявлення позитивних і негативних тенденцій в організації освітнього процесу та розробка на цій основі пропозицій з поширення передового педагогічного досвіду й усунення негативних тенденцій;
- збір інформації, її обробка й накопичення для підготовки проєктів рішень педрад, методрад, оперативних нарад;
- аналіз результатів реалізації наказів і розпоряджень у Центрі;
- надання методичної допомоги педагогічним працівникам у процесі контролю.

Система забезпечення якості освіти передбачає здійснення в закладі таких процедур і заходів:

- ☛ стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти;
- ☛ систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- ☛ оцінювання навчальних досягнень здобувачів позашкільної освіти;
- ☛ оцінювання діяльності педагогічних працівників;
- ☛ забезпечення професійного зростання педагогічних працівників;
- ☛ забезпечення необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- ☛ забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом у закладі;
- ☛ забезпечення публічності в інформуванні учасників освітнього процесу про діяльність закладу.

IV. Вимоги до здобувачів позашкільної освіти

Вимоги до здобувачів позашкільної освіти, які можуть розпочати навчання за цією програмою, визначаються навчальним рівнем гуртка закладу позашкільної освіти, відображаються в навчальних програмах з позашкільної освіти.

Контроль і оцінювання навчальних результатів здобувачів позашкільної освіти здійснюється на суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в освітньому процесі.

Навчальний рівень гуртків, а також терміни навчання обумовлюються специфікою їх діяльності та навчальними програмами. Порядок організації діяльності гуртків базується на принципі наступності та відповідає особливостям одного з навчальних рівнів.

Гуртки КЗ «Центр туризму» ЗОР класифікуються за трьома рівнями:

початковий рівень - гуртки загальнорозвиваючого спрямування, що сприяють виявленню здібностей, обдарувань здобувачів позашкільної освіти або розвитку їх інтересу до творчої діяльності;

основний рівень - гуртки, які розвивають стійкі інтереси здобувачів позашкільної освіти, дають їм знання, практичні уміння і навички, задовольняють потреби у професійній орієнтації;

вищий рівень - гуртки за інтересами для здібних і обдарованих здобувачів позашкільної освіти.

Здобувачі позашкільної освіти, які виявляють стійкі інтереси та здібності до конкретної творчої діяльності, відразу ж можуть бути зараховані до гуртка основного рівня навчання.

Рівень гуртка (початковий, основний, вищий), а також перелік наочного обладнання, інструментів визначає навчальна програма.

Для зарахування учнів, студентів до спортивних, туристських гуртків претенденти повинні мати належний стан здоров'я, що дозволить набувати відповідні компетентності за навчальними програмами.

Зарахування до гуртків КЗ «Центр туризму» ЗОР здійснюється до 15 вересня, а також впродовж року за бажанням вихованців і на підставі заяви за згодою батьків або осіб, які їх замінюють на безконкурсній основі.

До навчання у гуртках КЗ «Центр туризму» ЗОР зараховуються вихованці віком від 6 до 22 років без спеціального рівня підготовки.

V. Перелік освітніх компонентів

Освітніми компонентами є навчальний план закладу позашкільної освіти (додаток 2), перелік навчальних програм за напрямами та профілем позашкільної освіти (додаток 3).

Іншим компонентом, що конкретизує організацію освітньої діяльності закладу позашкільної освіти, може бути кошторис витрат закладу, затверджений засновником як підстава для планування діяльності закладу за усіма напрямами роботи.

Навчальні програми позашкільної освіти визначають організацію освітнього процесу для досягнення очікуваних результатів навчання.

Навчальні програми позашкільної освіти розробляються із урахуванням положень законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту» та відповідно до Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2001 року № 433, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. за № 1036/9635, типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

КЗ «Центр туризму» ЗОР може використовувати навчальні програми з позашкільної освіти, схвалені (рекомендовані) центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері.

Освітній процес у КЗ «Центр туризму» ЗОР здійснюється за типовими навчальними планами і програмами, що затверджуються центральними органами виконавчої влади, а також за навчальними планами і програмами, затвердженими відповідними місцевими органами виконавчої влади.

КЗ «Центр туризму» ЗОР може використовувати навчальні програми з позашкільної освіти, що затверджені закладами освіти, іншими суб'єктами освітньої діяльності та науковими установами тощо відповідно до порядку, визначеному законодавством.

КЗ «Центр туризму» ЗОР також має право використовувати самостійно розроблені навчальні програми з позашкільної освіти, які схвалюються педагогічною радою закладу та затверджуються керівником закладу позашкільної освіти.

VI. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження визначається напрямом позашкільної освіти, допустимим навантаженням різних вікових категорій та відображається в навчальних планах і програмах.

Навчальний план КЗ «Центр туризму» ЗОР дає цілісне уявлення про зміст і структуру, кількість годин за напрямом позашкільної освіти та роком навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження для здобувачів позашкільної освіти.

КЗ «Центр туризму» ЗОР при формуванні навчального плану враховує вимоги Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2001 р. № 433, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. № 1036/9635, Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи

Міністерства освіти і науки України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22 липня 2008 р. № 676.

Відповідно до рівнів гуртків передбачено окремі варіанти навчальних планів.

На основі типових навчальних планів розробляється навчальний план КЗ «Центр туризму» ЗОР на навчальний рік з урахуванням мережі груп, кількості гуртків у них, років навчання, тижневого навантаження педагогічних працівників, структури навчального року.

Обсяг навчального навантаження для гуртків КЗ «Центр туризму» ЗОР за напрямами позашкільної освіти визначається на основі типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти і науки, або навчальних планів, затверджених відповідним місцевим органом виконавчої влади, з урахуванням мережі гуртків, що діють у закладі позашкільної освіти, та кількості груп у них, років навчання, тижневого навантаження педагогічних працівників, структури навчального року.

VII. Очікувані результати навчання здобувачів позашкільної освіти

Очікувані результати навчання здобувачів позашкільної освіти відображаються у навчальних програмах з позашкільної освіти.

Навчальні програми з позашкільної освіти конкретизують очікуваний результат навчання як формування компетентностей.

КЗ «Центр туризму» ЗОР здійснює освітню діяльність, спрямовану на розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншої творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, інших складових компетентностей, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та\або професійної діяльності.

Освітня програма передбачає індивідуальні досягнення, особистісні позитивні зміни у навчанні, вихованні та розвитку кожної дитини.

Як результат реалізації освітньої програми є сформованість у вихованців пізнавальної, практичної, творчої і соціальної компетентностей.

Пізнавальна компетентність є першою в основі реалізації компетентнісного підходу в позашкільній освіті. Вона забезпечує оволодіння поняттями, знаннями про культуру, природу, техніку, суспільство; сфери життєдіяльності людини; види, способи, засоби праці, матеріали та інструменти; морально-психологічні якості особистості; способи організації вільного часу тощо. Також ця компетентність сприяє засвоєнню гуртківцями технічної, екологічної, економічної та іншої термінології.

Сукупність морально-психологічних, емоційно-вольових, трудових понять, знань, переконань, якими оволодівають діти в процесі розвитку пізнавальної компетентності, є основою для формування в них принципів, світогляду, особистісних якостей.

Засвоєння пізнавальної компетентності в позашкільній освіті озброює особистість поняттями, знаннями. При цьому особливе значення має не лише засвоєння окремих знань, а оволодіння ними комплексно. Тому необхідним є не тільки відповідний рівень розвитку широкого кола знань, а й обов'язкове

застосування їх у практичній діяльності, що здійснюється за допомогою другої компетентності – практичної.

Практична компетентність спрямована на формування вмій та навичок особистості застосовувати отримані поняття, знання на практиці. Серед них основні види пізнавальної, дозвільної діяльності, роботи з матеріалами та інструментами, виготовлення різноманітних виробів тощо. У сучасних умовах зростає роль уміння здобувати інформацію з різних джерел, засвоювати, поповнювати та оцінювати її, застосовувати способи пізнавальної діяльності. Причому знання, уміння і навички виконують функцію не стільки самостійних цілей, скільки засобів у процесі формування компетентної особистості.

Введення практичної компетентності в позашкільну освіту дозволяє вирішити типову для освіти проблему, коли учні, оволодівши набором теоретичних знань, зазнають значних труднощів у їх реалізації при вирішенні конкретних завдань або проблемних ситуацій.

Водночас засвоєння практичної компетентності забезпечує лише застосування знань на практиці, оволодіння трудовими вміннями та навичками. Подальше формування компетентної особистості, її розвиток обумовлює третя компетентність – творча.

Творча компетентність також лежить в основі реалізації компетентнісного підходу в позашкільній освіті і забезпечує розвиток творчої діяльності, майстерності, здібностей, нахилів та уяви особистості.

Особливе значення творча компетентність має в сучасних умовах, коли творчий підхід до розв'язання будь-яких завдань, творча праця, постійне підвищення своєї майстерності, самоосвіта стали життєво необхідними кожному. Адже опанування знань та вмій у готовому вигляді, за готовими зразками та шаблонами забезпечує лише репродуктивний, виконавський рівень. *Соціальна компетентність* – орієнтована на досягнення високого рівня освіченості і вихованості; емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток; формування позитивних особистісних якостей (самостійність, наполегливість, працелюбство та ін.), ціннісного ставлення до себе та інших, вміння працювати в колективі; розвиток здатності до професійного самовизначення; творчого становлення; формування громадянської поведінки, патріотизму, любові до України.

Освітня програма гуртків КЗ «Центр туризму» ЗОР передбачає досягнення гуртківцями результатів навчання (компетентностей), які визначені навчальними програмами. Наприкінці навчання, здобувачі, що показали повне оволодіння необхідними компетенціями, які виявили бажання отримати свідоцтво про позашкільну освіту, можуть здати кваліфікаційні іспити, щоб отримати відповідний документ про позашкільну освіту.

Рівень досягнень вихованців визначається шляхом моніторингу знань, вмій і навичок з окремих видів дисциплін гуртка; участі та результативності гуртківців у конкурсах, фестивалях, змаганнях, виставках різного рівня.

ДОДАТОК

**Кадрове забезпечення
(основні педагоги)
у 2025-2026 н.р.**

Таблиця 1

Віковий склад педагогічних працівників

| розподіл за віком | керівники гуртків |
|---------------------|-------------------|
| до 30 років включно | 7 |
| 31-40 років | 8 |
| 41-50 років | 6 |
| 51-55 років | 3 |
| понад 55 років | 8 |
| Всього: | 32 |

Таблиця 2

Розподіл педагогічних працівників за стажем педагогічної роботи

| розподіл за стажем | керівники гуртків |
|----------------------|-------------------|
| до 3-х років включно | 6 |
| від 3 до 10 років | 7 |
| від 10 до 20 років | 6 |
| більше 20 років | 13 |
| Всього: | 32 |

Таблиця 3

Розподіл педагогічних працівників
за стажем педагогічної роботи на посаді керівника гуртка Центру

| розподіл за стажем | керівники гуртків |
|--------------------|-------------------|
| 1 рік | 7 |
| до 3-х років | 1 |
| від 4-х років | 2 |
| 5 і більше років | 22 |
| Всього: | 32 |

Типові навчальні плани
(витяг)

Навчальний план КЗ «Центр туризму» ЗОР на 2025-2026 н.р. розроблено відповідно до Типових навчальних планів, затверджених МОН України (2008р):

1. Для гуртків, секцій, студій та інших творчих об'єднань початкового рівня за напрямами позашкільної освіти:

| | Напря́м діяльності | Кількість годин | | | |
|----|--------------------------------|----------------------------------|---------------|-----------------------------|---------------|
| | | на тиждень до 1-го року навчання | всього за рік | на тиждень 2-й рік навчання | всього за рік |
| 1. | туристсько-краєзнавчий | 4 - 6 | 144 - 216 | 6 | 216 |
| 2. | дослідницько-експериментальний | 4 - 6 | 144 - 216 | 6-8 | 216 - 288 |
| 3. | військово-патріотичний | 4 - 6 | 144 - 216 | 6 | 216 |

2. Для гуртків, секцій, студій та інших творчих об'єднань основного рівня за напрямами позашкільної освіти:

| | Напря́м діяльності | Кількість годин | | | | | | | |
|----|--------------------------------|-----------------------------|---------------|-----------------------------|---------------|-----------------------------|---------------|-----------------------------|---------------|
| | | на тиждень 1-й рік навчання | всього за рік | на тиждень 2-й рік навчання | всього за рік | на тиждень 3-й рік навчання | всього за рік | на тиждень 4-й рік навчання | всього за рік |
| 1. | туристсько-краєзнавчий | 6 - 9 | 216 - 324 | 6 - 9 | 216 - 324 | 6 - 9 | 216 - 324 | 6 - 9 | 216 - 324 |
| 2. | дослідницько-експериментальний | 6 - 8 | 216 - 288 | 6 - 8 | 216 - 288 | 6 - 10 | 216 - 360 | 6 - 12 | 216 - 432 |
| 3. | військово-патріотичний | 4 - 6 | 144-216 | 6 | 216 | 6-9 | 216 - 324 | 6 - 9 | 216 - 324 |

3. Для гуртків, секцій, студій та інших творчих об'єднань вищого рівня за напрямами позашкільної освіти:

| | Напря́м діяльності | Кількість годин |
|--|--------------------|-----------------|
| | | |

| | | на ти жд ень 1-й рік нав чан ня | всь ого за рік | на ти жд ень 2-й рік нав чан ня | всь ого за рік | на ти жд ень 3-й рік нав чан ня | всь ого за рік | на ти жд ень 4-й рік нав чан ня | всь ого за рік |
|----|-----------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------|
| 1. | туристсько-крає знавчий | 6-9 | 216 -324 | 6 - 12 | 216 -432 | 6 - 12 | 216 -432 | 6 - 12 | 216 -432 |
| 2. | дослідницько-ек сперимента-льн ий | 6 - 12 | 216 -432 |
| 3. | військово-патріо тичний | 6 | 216 | 6 - 9 | 216 -324 | 6 - 9 | 216 -324 | 6 - 9 | 216 -324 |

**Загальний обсяг
навчального навантаження для вихованців по рівнях навчання за
напрямами позашкільної освіти на 2025-2026 н.р.**

| Назва гуртка | год\ тиж- день | кількість груп за рівнями навчання | | | | | всьог о груп | всьог о год | всьог о дітей |
|---------------------------|----------------------|---------------------------------------|----------|----------|-----------|----------|-----------------|----------------|---------------------|
| | | П | О-І | О-І І | О-І ІІ | В | | | |
| Пішохідний туризм | 3 | | | | 1 | | 1 | 3 | 15 |
| | 6 | 19 | 1 | 1 | | | 21 | 126 | 315 |
| | 9 | | 6 | 1 | | 1 | 8 | 72 | 115 |
| <i>всього</i> | | <i>19</i> | <i>7</i> | <i>2</i> | <i>1</i> | <i>1</i> | <i>30</i> | <i>201</i> | <i>445</i> |
| Спортивне орієнтування | 3 | 2 | | | 1 | | 3 | 9 | 45 |
| | 6 | 10 | 1 | 1 | | | 12 | 72 | 180 |
| | 9 | | 3 | 1 | | 1 | 5 | 45 | 70 |
| <i>всього</i> | | <i>12</i> | <i>4</i> | <i>2</i> | <i>1</i> | <i>1</i> | <i>20</i> | <i>126</i> | <i>295</i> |
| Велосипедний туризм | 3 | | | 1 | | | 1 | 3 | 15 |
| | 6 | | 1 | 1 | 1 | | 3 | 18 | 45 |
| | 9 | | | | 1 | | 1 | 9 | 15 |
| <i>всього</i> | | | <i>1</i> | <i>2</i> | <i>2</i> | | <i>5</i> | <i>30</i> | <i>75</i> |
| Гірський туризм | 3 | | 1 | | | | 1 | 3 | 15 |
| | 5 | | | | | | | | |
| | 6 | | | 1 | | | 1 | 6 | 15 |
| | 9 | | 2 | | | | 2 | 18 | 30 |
| <i>всього</i> | | | <i>3</i> | <i>1</i> | | | <i>4</i> | <i>27</i> | <i>60</i> |
| Спортивний туризм | 6 | 2 | 1 | 1 | | 1 | 5 | 30 | 70 |
| | 9 | | 1 | | | | 1 | 9 | 15 |
| <i>всього</i> | | <i>2</i> | <i>2</i> | <i>1</i> | | <i>1</i> | <i>6</i> | <i>39</i> | <i>85</i> |
| Скелелазіння | 3 | | | | | | | | |
| | 6 | 1 | | | | | 1 | 6 | 15 |

| | | | | | | | | | |
|-------------------------------------------|---|-----------|-----------|----------|----------|----------|-----------|------------|-------------|
| <i>всього</i> | | <i>1</i> | | | | | <i>1</i> | <i>6</i> | <i>15</i> |
| Водний туризм | 3 | | 1 | | | | 1 | 3 | 15 |
| | 6 | | | 1 | | | 1 | 6 | 15 |
| | 9 | | | | | | | | |
| <i>всього</i> | | | <i>1</i> | <i>1</i> | | | <i>2</i> | <i>9</i> | <i>30</i> |
| Юні туристи-краєзнавці | 3 | 2 | | | | | 2 | 6 | 30 |
| | 6 | 3 | | | | | 3 | 18 | 45 |
| <i>всього</i> | | <i>5</i> | | | | | <i>5</i> | <i>24</i> | <i>75</i> |
| всього туристсько-спортивні гуртки | | 39 | 18 | 9 | 4 | 3 | 73 | 462 | 1080 |
| Історичне краєзнавство | 3 | | 1 | | | | 1 | 3 | 15 |
| | 6 | | 7 | 1 | | | 8 | 48 | 120 |
| | 9 | | | | 1 | | 1 | 9 | 15 |
| <i>всього</i> | | | <i>8</i> | <i>1</i> | <i>1</i> | | <i>10</i> | <i>60</i> | <i>150</i> |
| Географічне краєзнавство | 6 | 3 | 2 | 1 | | | 6 | 36 | 90 |
| | 9 | | 2 | | | | 2 | 18 | 30 |
| <i>всього</i> | | <i>3</i> | <i>4</i> | <i>1</i> | | | <i>8</i> | <i>54</i> | <i>120</i> |
| Геологічне краєзнавство | 3 | 1 | 3 | | | | 4 | 12 | 60 |
| | 6 | | | 1 | | | 1 | 6 | 15 |
| | 9 | | 1 | | | | 1 | 9 | 15 |
| <i>всього</i> | | <i>1</i> | <i>4</i> | <i>1</i> | | | <i>6</i> | <i>24</i> | <i>120</i> |
| Екологічне краєзнавство | 6 | 2 | | | | | 2 | 12 | 30 |
| | 9 | | 2 | | | | 2 | 18 | 30 |
| <i>всього</i> | | <i>2</i> | <i>2</i> | | | | <i>4</i> | <i>30</i> | <i>60</i> |
| Етнологічне краєзнавство | 3 | | | | | | | | |
| | 6 | 8 | | | | | 8 | 48 | 120 |
| <i>всього</i> | | <i>8</i> | | | | | <i>8</i> | <i>48</i> | <i>120</i> |
| Археологічне краєзнавство | 3 | | | | | | | | |
| | 6 | 1 | 1 | | | | 2 | 12 | 30 |
| <i>всього</i> | | <i>1</i> | <i>1</i> | | | | <i>2</i> | <i>12</i> | <i>30</i> |
| Природниче краєз-во | 3 | 2 | | | | | 2 | 6 | 30 |
| | 6 | 6 | | | | | 6 | 36 | 90 |
| <i>всього</i> | | <i>8</i> | | | | | <i>8</i> | <i>42</i> | <i>120</i> |
| Краєзнавці | 3 | 1 | | | | | 1 | 3 | 15 |
| | 6 | 9 | | | | | 9 | 54 | 135 |
| <i>всього</i> | | <i>10</i> | | | | | <i>10</i> | <i>57</i> | <i>150</i> |
| Юні музезнавці | 6 | | | | | | | | |
| <i>всього</i> | | | | | | | | | |
| Юні екскурсоводи | 6 | 1 | | | | | 1 | 6 | 15 |
| | 9 | | | | | | | | |
| <i>всього</i> | | <i>1</i> | | | | | <i>1</i> | <i>6</i> | <i>15</i> |

| | | | | | | | | | |
|-------------------------------------------|---|------------|-----------|----------|----------|-----------|------------|-------------|-------------|
| всього краєзнавчі гуртки | | 34 | 19 | 3 | 1 | | 57 | 333 | 855 |
| гуртки МАН | 3 | | | | | | | | |
| | 6 | | | | | 16 | 16 | 96 | 160 |
| <i>всього</i> | | | | | | <i>16</i> | <i>16</i> | <i>96</i> | <i>160</i> |
| всього гуртки МАН | | | | | | | 16 | 96 | 160 |
| «Скаут» | 6 | | | 1 | | | 1 | 6 | 15 |
| <i>всього</i> | | | | <i>1</i> | | | <i>1</i> | <i>6</i> | <i>15</i> |
| «Джура» | 3 | 1 | | | | | 1 | 3 | 15 |
| | 6 | 22 | | | | | 22 | 132 | 330 |
| | 9 | | | | 1 | | 1 | 9 | 15 |
| <i>всього</i> | | <i>23</i> | | | <i>1</i> | | <i>24</i> | <i>144</i> | <i>360</i> |
| всього військово-патріотичні гуртки | | 23 | | 1 | 1 | | 25 | 150 | 375 |
| РАЗОМ ПО ЦЕНТРУ | | 104 | 49 | 8 | 5 | 5 | 171 | 1035 | 2470 |

Додаток 3
до Освітньої програми 2025-2026 н.р.

ПЕРЕЛІК
навчальних програм туристсько-краєзнавчого,
дослідницько-експериментального, військово-патріотичного напрямків
позашкільної освіти, рекомендованих КЗ «Центр туризму» ЗОР для
використання у 2025/2026 навчальному році

Програми гуртків початкового рівня для всіх напрямків краєзнавства і туризму

| Назва програми | Рівень | Автор, ким затверджено | Рік затверд- ження |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|
| Край, в якому я живу | Гуртки початкового рівня всіх профілів краєзнавства | Шелегеда В.І., КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 23.05.2023 № 132 | 2023 |
| Юні туристи-краєзнавці | Гуртки початкового рівня всіх напрямків туризму | Омельченко Д.Г., Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 12.12.2022 (протокол № 3) | 2022 |
| Юні туристи-краєзнавці | Початковий рівень | Савельєва Г.Г., КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 27.05.2022 № 85 | 2022 |

| | | | |
|------------|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|------|
| Краєзнавці | Гуртки початкового рівня всіх профілів краєзнавства | Савельєва Г.Г. та інші, КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 01.09.2022 №129 | 2022 |
|------------|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|------|

Природничі напрямки краєзнавства

| Назва програми | Рівень | Автор, ким затверджено | Рік затвердження |
|--------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Географічне краєзнавство | Основний (3 роки навчання) | Копилець Є. В., Омельченко Д. Г., Протокол засідання Експертної комісії з позашкільної освіти від 12.09.2022 року, лист ІМЗО від 27.09.2022 № 22.1/12-Г-430 | 2022 |
| Географічне краєзнавство | Початковий | Савельєв О.Г., КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 23.05.2023 № 132 | 2023 |
| | | | |
| Географічне краєзнавство | Основний | Савельєв О.Г., КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 27.05.2024 № 136 | 2024 |
| Геологічне краєзнавство | Основний 1-3 рік навчання | Скриль І. А., Протокол засідання Експертної комісії з позашкільної освіти від 12.09.2022 року, лист ІМЗО від 27.09.2022 № 22.1/12-Г-434 | 2022 |
| Геологічне краєзнавство | Початковий | Савельєв О.Г., КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 27.05.2022 № 85 | 2022 |
| Краєзнавці | Початковий | Савельєва Г.Г. та інші, КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 01.09.2022 № 129 | 2022 |
| Екологічне краєзнавство | Основний, (3 роки навчання) | Шелегеда В.І., Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 21.06.2023 (протокол № 2) Зареєстровано у каталозі надання грифів навчальній літературі та | 2023 |

| | | | |
|--|--|---------------------------------------|--|
| | | навчальним програмам за № 8.0060-2023 | |
|--|--|---------------------------------------|--|

Гуманітарні напрямки краєзнавства

| Назва програми | Рівень | Автор, ким затверджено | Рік затвердження |
|---------------------------|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Історичне краєзнавство | Основний 1-3 рік навчання | Омельченко Д.Г., Савчук О.А., Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 12.12.2022 (протокол № 3), Зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 8.0013-2022 | 2022 |
| Літературне краєзнавство | Основний 1-3 рік навчання | Бондарчук Д.О., Бондарчук О.С., Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 12.12.2022 (протокол № 3) Зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 8.0014-2022 | 2022 |
| Юні екскурсоводи | Основний, (3 роки навчання) | Дядя Л.Ю., Костенко Н.М., Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 21.06.23 (протокол № 2) Зареєстровано у каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 8.0058-2023 | 2023 |
| Археологічне краєзнавство | Основний 1-3 рік навчання | Кухарська О.М., Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 21.06.2023 (протокол № 2) Зареєстровано у каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за №8.0061-2023 | 2023 |
| Літературне краєзнавство | Початковий | Гуленко К.С., КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ №129 від 01.09.2022 | 2022 |

| | | | |
|---------------------------------------|----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Етнологічне краєзнавство | Початковий | Новаковська О.М., КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 23.05.2023 № 132 | 2023 |
| Музеєзнавство | Основний, (3 роки навчання) | Гайда Л.А., Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 21.06.2023 (протокол № 2) Зареєстровано у каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за №8.0059-2023 | 2023 |
| Краєзнавство та екскурсійна справа | Початковий, основний 4 роки навчання | Гуленко К.С., ДОН ЗОДА, наказ від 23.08.23 № 297 | 2023 |
| Історичне краєзнавство | Початковий, основний, вищий роки навчання | Лісовенко О.В. КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 02.09.2025 № 342 | 2025 |

Військово-патріотичний напрямок

| Назва програми | Рівень | Автор, ким затверджено | Рік затверд ження |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Юні рятувальники | Початковий, основний | Войченко В.К., Остроконь А.В. ДОН ЗОДА, наказ від 14.09.2021 № 406 | 2021 |
| Козацько-лицарський гарт (для вихованців 6-10 років) | Початковий, основний | Бондарчук Д.О., Бондарчук О.С., Марченко Т.П. Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 12.09.2022 (протокол N 2) | 2022 |
| «Козацько–лицарське виховання «Джура»» (для вихованців 11-15 років) | Основний | Бондарчук Д.О., Бондарчук О.С., Марченко Т.П. Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 12.09.2022 (протокол N 2) | 2022 |
| Сокіл-джура (для вихованців 14-17 років) | Вищий | Бондарчук Д.О., Бондарчук О.С., Марченко Т.П. Рішення експертної комісії з позашкільної | 2022 |

| | | | |
|--------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|------|
| | | освіти від 12.09.2022 (протокол N 2) | |
| Пісенної поезії і туризму | Початковий, основний | Киящук А.Л., ДОН ЗОДА, наказ від 31.08.2021 № 389 | 2021 |
| Скаут | Початковий, основний, вищий | Ніколаєв О.С., Галецький Ю. С., ДОН ЗОДА, наказ від 29.08.2022 № 270 | 2022 |
| Козацько-лицарський гарт. «Джура» | Початковий | Савельєва Г.Г. Ємельянова К.О. КЗ «Центр туризму» ЗОР наказ від 03.09.24 № 222 | 2024 |
| Козацько–лицарське виховання «Джура» | Основний, III рік навчання | Савельєва Г.Г. Ємельянова К.О. КЗ «Центр туризму» ЗОР наказ від 03.09.24 № 222 | 2024 |

Туристсько-краєзнавчий напрям позашкільної освіти

| Назва програми | Рівень | Автор, ким затверджено | Рік затвердження |
|-------------------|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Спелеотуризм | Основний | Бадіон О.П., ДОН ЗОДА, наказ від 23.08.23 № 297 | 2023 |
| Скелелазіння | Початковий, основний | Кроль В.В., ДОН ЗОДА, наказ від 23.08.23 № 297 | 2023 |
| Спортивний туризм | Вищий 1-3 роки навчання | Наровлянська М. Д., Наровлянський О.Д., Пшінка Б.О. Протокол засідання Експертної комісії з позашкільної освіти від 12.09.2022 року, лист ІМЗО від 27.09.2022 № 22.1/12-Г-426 | 2022 |

| | | | |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Спортивне орієнтування | Початковий (1 рік навчання), основний (1-3 роки навчання), вищий (1-3 роки навчання) | Лукацький Є.Д., Наровлянська М. Д., Постельняк І.М., Тяпкіна К.М. Протокол засідання Експертної комісії з позашкільної освіти від 12.09.2022 року, лист ІМЗО від 27.09.2022 № 22.1/12-Г-435 | 2022 |
| Навчальні програми з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку з видів спортивного туризму («Пішохідний туризм», «Водний туризм», «Велосипедний туризм», «Лижний туризм», «Гірський туризм», «Мотоциклетний туризм», «Спелеологічний туризм») | Основний 1-3 роки навчання | Авторський колектив: Глей В.І., Горобець Н.В., Іванов О.В., Колотуха О.В., Кондратенко О.М., Куцевалов А.В., Матюшков О.С., Наровлянський О.Д., Полохін В.Г., Пшінка Б.О., Тимошевська Ю.В., МОН, протокол засідання Науково-методичної комісії з позашкільної освіти від 25.05.2018, лист ІМЗО від 06.06.2022 № 22.1/12-Г-315 | 2022 |
| Спортивне орієнтування | Початковий, основний, вищий | Савельєва Г.Г., Жиленко Т.М., ДОН ЗОДА, наказ від 29.08.2022 № 270 | 2022 |
| Спортивний туризм | Початковий, основний, вищий | Авторський колектив під ред. Савельєвої Г.Г., ДОН ЗОДА, наказ від 29.08.2022 № 270 | 2022 |
| Велосипедний туризм | Початковий | Горошко О.В., КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 01.09.2022 № 129 | 2022 |
| Спелеотуризм | Початковий | Горошко О.В., КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 01.09.2022 № 1 29 | 2022 |
| Водний туризм | Початковий, основний, вищий | Кроль В.В., ДОН ЗОДА, наказ від 24.11.2022 № 362 | 2022 |

Дослідницько-експериментальний напрям позашкільної освіти

| Назва програми | Рівень | Автор, ким затверджено | Рік затвердження |
|-----------------------|---------------|-------------------------------|-------------------------|
|-----------------------|---------------|-------------------------------|-------------------------|

| | | | |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Наукові дослідження в галузі географії | Основний, вищий | Курлова З.О., Халупко Н.О., Науково-методична рада НЦ "Мала академія наук України", від 27.08.2021 протокол №2 | 2021 |
| Наукові дослідження у галузі геології | Основний, вищий | Жданов Д.К., Шевченко І.М., Науково-методична рада НЦ "Мала академія наук України", від 27.08.2021 протокол №2 | 2021 |
| Гідрологія | Основний, вищий | Слободянюк Т.В., Шевченко І.М., Науково-методична рада НЦ "Мала академія наук України", від 27.08.2021 протокол №2 | 2021 |
| Метеорологія та кліматологія | Основний, вищий | Сніжко С.І., Паламарчук Л.В., Щербань І.М., Курлова З.О., Науково-методична рада НЦ "Мала академія наук України", від 27.08.2021 протокол №2 | 2021 |
| Прикладна метеорологія та кліматологія | Основний, вищий | Романів О.Я., Курлова З.О., Науково-методична рада НЦ "Мала академія наук України", від 27.08.2021 протокол №2 | 2021 |
| Науково-дослідницька діяльність з правознавства | Основний, вищий | Почтарь В.Г. КЗ «Центр туризму» ЗОР, наказ від 02.09.2025 № 342 | 2025 |
| Збірка навчальних програм дослідницько-експериментального напрямку Відділення «Філософія та суспільствознавство» (педагогіка, соціологія, правознавство, журналістика, теорія та історія медіа) | Основний, вищий | Група авторів, науково-методична рада Національного центру «Мала академія наук України» (від 27 серпня 2021 р протокол № 3) | 2021 |
| Збірка навчальних програм дослідницько-експериментального напрямку Відділення «Історія» (Історія України, Археологія) | Основний, вищий | Група авторів, науково-методична рада Національного центру «Мала академія наук України» (від 27 серпня 2021 р протокол № 3) | 2021 |
| Збірка навчальних програм дослідницько-експериментального напрямку Відділення «Літературознавство та фольклористика» (Літературна творчість, Зарубіжна література, Фольклористика) | Основний, вищий | Група авторів, науково-методична рада Національного центру «Мала академія наук України» (від 27 серпня 2021 р протокол № 3) | 2021 |

